

Biblioteka
SAVREMENA KNJIŽEVNOST

Vladimir Acan

SJAJ

"Alma"

Vladimir Acan
SJAJ

Izdavač
„Alma”, Beograd

Za izdavača
Dr Đorđe Otašević

Urednik
Alma Otašević

Likovno rešenje korica:
Fotografija: Džo, septembar 1998.
Obrada i dizajn: Serž i Voloda
Obrazac košulje: Kelvin Klajn

Tehnički urednik
Sergej Skorupan

Štampa
„Alma”, Beograd

Tiraž
100 primeraka

Beograd, jun 2002.

ISBN 86-84023-03-X

V L A D I M I R A C A N

S J A J

LINIJA
IME
HARTIJA
KAMEN
ŽIDOV
VEVERICA
V
IZVEŠTAJI
ZLOČINAC
OKLOPNIK
ŠTALA
ZIGURAT
STVARNOST
VOLJA
SMOR
PORNOFIL
BISERI
TV

BUDUĆA
KAMERA
ČUVAR
VRAČ
PROZORI
ODGOVOR
TVRĐAVA
ŠVALJA
TEREZA
n 29
POŽARI
DOPRINOS
OOOH
TOR
FLAŠICE
SAKSOFON
SMEH
DODATAK
MAŠINA

LINIJA

liniju povlači karminom
spaja predmete nepoznatom
logikom
brišem one delove
koji mi se ne dopadaju
ljuti se
tražim odgovor
bacam obeleženi tanjir kroz prozor
jauci spolja me ne interesuju
određujem kriterijum poraza
i ne odstupam u puzanju

IME

ovo ime koje koristim sad
sinonim je za kukavičluk
klekni dole odmah
strašni su razlozi
za ljubav
za nas proste radnike jutra
lišće je popadalo i vojnici su otišli
mokraća polako napušta uglove sobe

HARTIJA

zašto uvek brišeš kitu
mojim pesmama
zašto ne uzmeš svoje
tvoje pesme mi se ne sviđaju, nisu dobre i
mislim
da treba da prestaneš da ih pišeš
spali ih

ustala sam i obukla njegov crveni džemper
pokupila sve svoje pesme i napravila gomilu od
njih
na našem krevetu
izlila petrolej iz petrolejke po hartiji
i zapalila
zagrlio me i rekao
volim te
dok se soba napokon počela zagrevati

KAMEN

donela je stenu sa jupitera
iako su govorili da je
uglavnom tečan
drugim rečima
voli me

ŽIDOV

ona plaća moj stan
dolazi kad joj se prohte
uzima moje telo
zabada dugačke nokte

ja sam njen ljubavni židov
stavila mi je žutu traku oko ruke
kupila mobilni telefon
i uvek zna
gde sam ja
a nekad sam ubijao krave po indiji

VEVERICA

ljubav bre nije veverica
da skakuće okolo
ljubav je noć kojom te koljem
krv tvoja koju pijem
poljubi me
poljubi
bre

V

odlučio sam da na njenom telu
napišem volim te
pišajući po njoj
pišao sam polako, tankim, finim mlazom
oblikujući slovo po slovo
blagom nezainteresiranošću osluškivala je
moju ljubav po sebi
uspeo sam da smestim
te dve reči između
njenih usta i pice

odlučila je da mi
odgovori
krenula je da upisuje
tri reči ne volim te
no nikako nije mogla da upiše ćirilično slovo v
pa je
odustala od te
nakane

legla je pored mene umorna
zaspali smo sretni

IZVEŠTAJI

niz srpsku reku
plovi brod pun žena
spremnih na ljubav
i jedan po jedan
skačemo i trkamo se
ko prvi stigne prvi bira
oni što plešu plešu
sablje smetaju
niz tamne cvikere
sliva se voda iz kose
cjelovi padaju
svud po nagom telu
iznova iznova
rane zarastaju
detektivi sve zapisuju
zapečaćene izveštaje
na sigurno mesto
dostavljaju
panika se polako
useljava

i cvrčci sa obala
rasturaju nam srca
isus od srebra i zlata
vrti nam se u ustima
para nam zaklanja
nebo
njena crna ruka
traži sveto
planinsku travu
dok hoda kroz
ovu vatru
isusa od srebra i zlata
delimo ustima
i nema više vremena
noć je i dan je
ljubav je para
isus od srebra i zlata

ZLOČINAC

to što naređuješ
vetru da ti podiže haljinu
ne pokreće me više
tvoji trikovi ne prolaze
večeras
kakvi su bili razlozi
da nazovemo ljubavlju
vucaranje za novcem
i odlaskom u svačiji krevet
u pretrazi za tuđim snovima
i krađi sećanja
koja nam nikako ne pripadaju
a tako se dobro plaćaju

sećaš se
rekla si da više voliš
ružne muškarce
ali da ćeš u mom slučaju
učiniti izuzetak
uskoro počinje rat za

moje nasleđe
kakve veze ima što moje
reči izlaze iz tvojih usta
sve je snimljeno
i uskoro počinje suđenje
evo ti vrat
grizi

OKLOPNIK

jednom polomi tamburicu
žica mu prereza dlan
pošla je da ispere poderotinu
alkoholom
zapovedio je da skine haljinu
kako je krv ne bi isprskala
gotivi tren
kada bol postane opipljiv
vrole kapljice po koži
alkohol i krv sjedinjeni
na brushalteru

reče mu
da prestane pričati o levantu
kao da je bio tamo
i da li ga je čekala
jača li je od ostalih
zar ne shvata da nam se oklopnik približava
i da umreti u snu znači umreti u krevetu
ona je ostala naga

spremna da se ponovo bori
za njegovu ljubav

ŠTALA

kad je prošao uragan
moj konj je ostao
ali je štala nestala
štala je nestala

tata je rekao
odneli je vanzemaljci
konj je ostao
ali je štala nestala
štala je nestala

a moj prvi komšija je ubica konja
zoki je brbljao da ima poseban
program po kom ubija
virusi mu nemeru ništ
a štala je nestala
štala više nije tu

čovjek iz pozorišta je dolazio
i doneo novce

ja samo zavrištah
ti ne znaš tajnu
konj je ostao
ali je štale nestalo
štala je nestala

saveti opravdani
kućnog iscelitelja
konju ne pomažu
zna on da je štale nestalo
štala je nestala

ovce su pomrle juče
krave su napale
imanje čika brane
i ubili mu ženu
i uplašili ćerku dok se jebala sa poštarom
a štale nema pa nema
štale nema

savet je izgleda odlučio
neko obešen mora biti

štale još nema
štale nema

banda svira ispred crkve
balade krvave

o misterioznom nestanku
tužnom ustanku
sutrašnjem uranku
kastirani pevac
baca senku na pola sela
izluđuje poludele krave
dobro ja znam našta dajem
babine pare
štale više nema u našim srcima
štale više nema
nema

zgodno moje telo
zelene oči
tatin pištolj i mamin cvet biće dovoljni
samo da deka napravi srebrno sedlo
štale nema
trava o kokuće je nestala
sestra počupa kosu
i zadavi prvog koji progovori
da se štala neće vratiti
štali nema povratka

potok vele
biće crven
ukoliko kobasice do večeri
ne budu na stolu

čipka nevenina

šušti kraj mog uha
vetar mrsi kose
ne brini
štale nema
ali konj je tu

sve stvari se polako kreću ka vodi
život vilama isteruje udes
akt morskih očiju
ponoćni plač
miris zaplenjenog sena
naručeni violinist lamentuje
štake, budaci i kombajni
gaće se vior
miris amonijaka
nađubrena zemlja će procvetati
dok se sunce lagano penja na osmatračnicu
i namešta frizuru u bistrom potoku
sneg je pao
a ništa nije prekrilo
osim tragova kopita
i cela potera je nestala
potera nestala

ZIGURAT

cd na kojem je snimljeno
izvođenje ode radosti je identično
cd snimku vriska bebe otrgnute od majke i
bačene sa beograđanke
moralno gledano, dakako

m. elijade: *uspinjući se u zigurat*
hodočasnik se približava središtu sveta i
na gornjoj terasi ostvaruje proboj
razine, transcendirajući svetovni, heterogeni
prostor stupajući u čistu zemlju

nevino izranjaju,
žohari
izobilno se pojavljuju,
kao u nekoj staroj kavzi divovi
udi nepreglednih

STVARNOST

prosuto mleko po
golsvortijevoj ulici
tonka i lepa se ljube u ulazu
dragoslav i nevidljivi ortak ih posmatraju
mleko odlazi u kanalizaciju

koliko je ispravno fiktivne likove
pomešati sa stvarnima, i da li se na
taj način narušava postojnost
supermena koji je upravo preleteo iznad
golsvortijeve u pravcu vuka
gde se upravo zbiva gnusni zločin

gavra trči niz golsvortijevu ulicu
naleteo je na tonku i lepu
šamarajući ih kao kučke
izbi oko lepoj, pocepa tonki brus
iz niodkuda se stvorio plavi ferari
pokupivši gavru do zida preko puta
prodavnice na uglu

gavra je ležao mrtav na mleku
otvorio je svoje bronhi oči
i rekao
hladno mi je

VOLJA

tonka i lepa nisu radile
ništa epohalno
hodale su stvarno prazan fragment

stvarajući potrebu
dosledno imanentne znakove
vlastitog konstituiranja poštovati
želeti

lepoj behu sise sve teže
te klincu kod orla reče
kup si libido pa se vozaj razvalivši mu
mini picu u facu
razdragane
uz podvriskivanje nova devojka za novi dan
uleteše u radio beograd
i prebivši zaposlene
počeše puštati svoju muziku

SMOR

smor puži po ivici zardalog noža
polako širi krila
momci su sinoć maznuli stari gramofon
starog milana stari milan je dugo plakao
milena, devojka jednog od mladića je
prvo pomokрила gramofon
a onda zapalila
požar se proširio po celom 22 bloku
pa i upropastio predstavu cige miša a
toliko je ljudi bilo spremno
smor puži po ivici zardalog noža
polako širi krila

PORNOFIL

posmatram komšiju preko puta
kako čita knjigu
i pored nezgodnog položaja lampe
suviše jasno vidim okretanje stranica
sivi sadržaj raste i nestaje po zidovima
udaljavajući čoveka od stvarnosti
sigurno zamišljam da čita povratak filipa
latinovića
odjdared staje, pažljivo posmatra štivo
posle duže pauze potpuno nepokretan
skače iz fotelje, baca knjigu na iznenađeni pod
i stade da je pritiska levom nogom
pošto prekine ritual lista knjigu
traži određenu stranicu
nezadovoljan, još jednom udara
nezgodnog noćnog posetioca razmazujući mu
sadržaj po tekstu
verovatno u onom času kad se pojavljuje
plemkinja sa prozirno plavim krvotokom

poput njene akvamarinske ogrlice
preko koje sada šiba siva krv insekta
dajući joj opore i teške tonove optužbe
dok niz moje nogavice teče uznemirujuća
i sve hladnija sluz

BISERI

u prozirnoj spavačici
recitovala je harmsa
stara je šest godina
znoj mi je natapao majcu
brzo

ne obaziri se na nju stalno je takva
ujutro
uz poljubac i berzanski izvod
mi reče
nekad ne znam šta ću s njom
bilo bi najbolje da je bacim
u kaljavu peć jedino što je
nemam
da li si je ikada videla kako ubija mačku
molim
mačku
da li je ikad ubila mačku
dvopeci su izleteli iz tostera

mala se hitro popela na stolicu
i još brže ih servirala
u moj tanjir
bila je u ravni mojim očima
da li si ikad imao crvene oči
samo kad sam plakao
a hoćeš li ikad plakati
upitno sam je posmatrao
tebi lepo stoje crvene oči i volela bi da ih vidim
majka je povuče za kosu,
poljubi u nos
i upozori da se spremi jer je vozi kod pere za
pola sata
odlepršala je uz
ko nekad u osam zvižduk

na mom licu su sijali biseri
znoja
pošto je izrekla takvu
poredbu
pojela je te bisere

TV

njegova sestra me ne voli
prišla mi kada smo bili na pikniku
i rekla da će me jednog dana išibati
jako me uštinuvši za obraz
ceo dan je bio zabrinut da me nije ugrizla
osa

sanjala sam je kako mi
prilazi sa velikom šibom
kada sam se uz vrisak probudila
ispriča mi kako
ne može zamisliti
nekog ko će čitati
pesme zapisane za mene a da njega
ne proglasi ludim
kaže
da je tada htela iskočiti kroz prozor
i vikala je na prolaznike
upozoravajući da niko njena brata
ne sme dirati i piti njegovu ljubav

večeras mi je rekla
kako je svog brata prvi put
videla da ulazi u televizor
godinu dana prenego što sam ga ja upoznala
kaže
tada je doneo neke molitve
sneg i još nešto
ali je zaboravila šta
prišla mi je i popravila karmin
upitavši kako mi se sviđaju pesme
koje mi je napisala

noćas sam prvi put
videla svog muža kako ulazi u televizor
doneo je cveće

ona će mi sutra pokloniti
šibu
prihvatiću je

BUDUĆA

poput jastreba vrebam
sa šestog sprata
jedanaestogodišnju princezu
kako graciozno hoda
između klupa
ne čujem ciku dece
i roptanje uzbuđenih čiča,
milih čuvara budućnosti
histerij mi se provlači
kroz kosti kada primećujem
desetogodišnjeg debila
kako joj prilazi zavodnički
drobim gvozdeni rukohvat terase
urlam kroz straže svesti
bičevima ganjajuć
nakazna stvorenja
upamćujem poganu facu
koju ću noćas loviti
na njegovom sigurnom putu
ka krevetu i šarenom snu

terijere drage valja nahraniti
podmuklo se apelima
o povratu života na TV rugati
jer znam
osigurao sam još jedan dan
niko neće pokvariti moj vrli plan
poput jastreba vrebam
sa šestog sprata
i čuvam onu koja mi je zarobila srce

KAMERA

isteturavši iz kreveta
uputio sam se na terasu nag
ne obazirući se na staricu preko
hoćete li da svratite na šumadijski čaj
iznenadio me i predlog i pristanak

brzo sam se obukao
ostavio je da spava
i pošao
uz čaj i kako sam lep gospođa mi servirala
priču-
svako jutro sam snimala
muža video kamerom
spavao je nag
svaki taj snimak slala sam internetom
njegovoj bivšoj ženi
nikad mi nije prebacila zbog toga

posle čaja
sam skočio do prodavnice i

i kupio taman toliko mleka da
napravim skulpturu u dnevnoj sobi
čula me je kad sam ušao i
upitala miljama udaljena gde sam bio tako rano
preko,
na seksu

zadovoljna odgovorom ponovo je zaspala
a ja sam počeo grozničavo
po stanu tražiti našu kameru
kad sam je našao
prekrio sam je jastukom
i povećim pneumatičnim čekićem stao
udarati

kada sam se smirio i
shvatio šta sam uradio
našao sam komad krede i počeo iscrtavati
obris tela koje je ležalo na podu
završivši uzeo sam telefon
okrenuo 92
i izbezumljen promrmljao u slušalicu
dodite, molim vas
ubio sam naše dete
ubio sam naše dete

ČUVAR

odjednom je, dok smo tražili vunene rukavice
prešla ulicu, prišla nekom mladiću i
poljubila ga u usta
vratila se nasmejana i crvena lica
uhvatila me za ruku i počela da požuruje
skrenuli smo u sokak
tamo je bila dugačka taraba
rušili su staru zgradu
snažno me gurnula na tarabe
i ne dozvoljavajući mi da se pokrenem
prikovan njenim telom reče
on je vukodlak
ranije sam ga znala, zajedno smo zavijali
stanuje u tvojoj ulici
večeras je pun mesec iznad tvoje kuće

VRAČ

taj smeh ti ne stoji
vezana sam kao i ti
zar te ne bole zglobovi od
tih lisica
kada ćeš već jednom prestati sa
morbidnim šalama
zar ne shvataš da bogovi nisu tu
da udovolje svakoj dvorskoj budali
a naročito ne onim u nemilosti
bojim se a ti me plašiš
tim tvojim žutim zubima
izgleda da dolaze
čujem im korake
šta će se desiti sa nama
skote, kad ćeš već jednom
predvideti tu budućnost
čujem im korake
šta će se desiti sa nama
šta će se desiti sa nama

PROZORI

znam da prozori njene kuće
gledaju napolje sa zidova sveta
ona osluškuje mirise pobe
malterisanje zidova ulazi u svakodnevne poslove

ODGOVOR

oblaci u tehnokoloru gde putuju
violine koji si farbala zelenim auto lakom
u vp
senka osmeha na zidu plavom kao tuga
kardigan natopljen znojem
elektronska vatra kamina
karminom napadaš pikasa
dok konobari diskretno skreću pažnju gostiju
striptizom

TVRĐAVA

fantastičan potez neprihvatanja stanja
i ne možeš ništa protivu
njene luckaste tvrdoglavosti
namere javu svakog trena pretvarati u dolinu
ukusa sudara
milosti sa blatom cokule koje marširaju po sobi
koja visi u vazduhu besmisleno
iznad beograda, zajedničkog zgarišta
poslednjeg bastiona naše ljubavi
miluje po prsima
kao da želi katran vreli posuti svuda kud joj prsti
prolaze

ŠVALJA

u osmehu jednog dana
iza železne zaves
moja si
utočište
signal u noći
neka te ništa ne brine
večeras sam sjajan

u osmehu jednog dana
kada si crvene petokrake ušivala
iza železne zaves

TEREZA

razbio sam pc
u paramparčad
onda sam na delove
rasute svuda
režao
dugo i glasno

pošto je strah
polako mileo
iz mojih vena
sve više sam se
približavao
ostacima
i u njima
bojažljivo tražio
maria terezu

n 29

skupljam svetlo
parče po parče
boje mi ispadaju
i razlivaju se

čekićem razbijam vreme

sastavljam tamu
njen skafander je prazan
iako tesan, oblačim ga
vlažni unutrašnji zid
ne opisuje tragediju

POŽARI

ljudi su u plamenu
svud po gradu i
onog koji ne gori
prijatelj zapali
na auto-putu cveće prelepo miriše
ulica krasno pokazuje srce
uf, daj dođi poljubi me
zapadna kapija se ruši

DOPRINOS

jesi li ikad
sam procunjao malo
vozio okolo
pokušao pročitati rukopis noći
vozio okolo
pored
žena, pogleda
izranjao iz mora zauvek
nekih središta budućnosti
i jesi li ikada
polagao srce pod stope
što tako zlokobno odzvanjaju
procunjao
video
nedelju pronosio
doprinosio svemu

OOOH

kada se probudiš sa tim osećanjem
zaljubljenosti u prošlo
jedino što se traži je
poljubac života
i trčiš ka prvoj raskrsnici
između svih tih kola
a onda pretrčiš jednu pa drugu i treću
pa naletiš na policajca koji te kazni
zatim ga poljubiš u usta
a on te strpa u zatvor
pred sudijom izvodiš striptiz
na izlazu iz sudnice
svi ti plješću
a suze ti se kotrljaju
niz obraze

TOR

volim čuti
svinje kako vode ljubav
u toru prigradskog naselja
najčistiji oblik ljubavi
tada obavija grad
osmeh na lice
moja ruka više ne smeta
znam
da moja ruka više ne smeta
i haljina se sama otvara
u toru prigradskog naselja

sinoć sam video oca
tako blizu plača kao
nikad do tada
taj prizor igra pred očima
poput filma na tvom telu
u toru prigradskog naselja
ma da zapalim
nek izgorim

kao snop reflektora svetlosnom brzinom
da odletim ka zemlji dobrih sinova
mala, prvi sam čovek
revolucije malih patuljaka
krećemo
iz tora prigradskih nasilja

FLAŠICE

marljivo sam radio
hartiju pažljivo birao
upečatljiv font za slova upotrebio
šareni konac za vezivanje
predivni pronašao
u lepe 0,5 l flašice ređah
znakove dugo pripremane
sa keja mladosti dunavom ih puštao
bane je sve kamerom snimao

par meseci kasnije
zakucala je na vrata
sa sjajem u očima
pod miškom je nosila rozi lap-top

SAKSOFON

kad sam te fotografisao pre šest godina
tačno si znala kako ću se sad osećati
trebao sam postati vojnik u vojsci babilona
izgubljene ionako putevi ne zanimaju
oni koji plešu plešu
naslikaj visoki c
drži ga
dugo
dugo

SMEH

smeh
lako je biti smeh
razna oružja su na
raspolaganju
suviše radiš na svoju ruku
čelo se bora jednom u
par godina
za nas
gotivi onaj drhtaj neprimetni
koji označava početak
zrelosti

smeju li da se koriste crtice stvarnog
života u umetničkom delu
trpi li konzument moguću konfuziju
gde je ta tema tako nezaobilazna

ispod patrijaršije
u centru starine
ljubav je cele noći

na asfaltu vlažnom
ponovo bila ovde

DODATAK

granica

kolači leže rasuti
poput državne oznake
eno rozen torta označava carinu
čupavci su karaule
ne približavaj se
stani
parfem me guši

verzija 2

svi ti momenti u kiši
nudisti u magli
cela ogledala
svud duž hodnika
svakih pet metara sekira
skupljam svetlo
parče po parče
boje mi ispadaju
i razlivaju se
čekićem razbijam vreme
sastavljam tamu
njen skafander je prazan
iako tesan, oblačim ga
vlažni unutrašnji zid
ne opisuje tragediju

urlik listova

strah
zadovoljiti glad
prepoznati hranu

dodir
urlik listova

pakao

telefon

izašla je iz kome
u kojoj je bila četiri godine
ja sam se oženio lidijom još o odavno
njena majka me pozvala
krišom
da joj ni u kom slučaju ne kažem
šta smo radili njenom krevetu
pokušavajući probudit je iz kome
još se tripuje a šta ako je sve čula
telefonske linije iz podsvesti
sjajno funkcionišu

kristal

na tankom ledu
zapisana su
imena napuštenih
na tankom ledu me čekala
samnom se kupala

verzija 4

*skupljam svetlo
parče po parče
boje mi ispadaju
i razlivaju se
čekićem razbijam vreme
sastavljam tamu*

MAŠINA

pokupila sam ga pre neko veče
polako shvatala delove njegovih snova
i on pristaje da mu
uzimam snove
kaže da ima snova koliko hoće
i da je daleko od kuće
i da je rođen na valentinovo
i da se zaljubio u mene
uvek sam naga kad mu
uzimam snove
izgleda, mašina napokon radi

sanjala sam vojnike
kako ulaze i odnose mašinu i spaljuju je na
trgu
za potpalu koriste delove
njegovog tela
da brže gori uzimaju njegove snove umesto
benzina
a njegove usne su razvučene u osmeh
izbaciću ga sutra ujutru
sigurno